

gøre private Anstalter overflødig. Man tillagde netop Statsgarantien stor Betydning ved den ubetingede Sikkerhed, den gav, og antog, at det vilde have stor Betydning for Alle, der vilde træde ind i en Forsikringsanstalt, saa at de vilde foretrække den fremfor de mere eller mindre usikre uden- eller indenlandske private Selskaber. Desuagtet har det vist sig, at dette slet ikke er Tilfældet. Det er vistnok tvivlsomt, om det Beløb, der er forsikret i Statsanstalten, nu udgjør stort mere end Halvdelen af, hvad der overhovedet er tegnet af Forsikringsbeløb her i Landet. Det er bekendt nok, at der netop, efter at Loven er udkommen, er blevet oprettet adskillige private Selskaber her i Landet; jeg vil blot nævne „Safnia“, der er trivedes fortræffelig. Grunden til, at dette kunde ske, ligger vistnok for en ikke ringe Del netop i det, som strax ved Stiftelsen af Statsanstalten kom frem fra adskillige Sagskyndige: at man rent havde holdt Bonussystemet ude. Det maa nemlig betragtes som givet, hvad der ogsaa udtrykkelig udtales her i Anmærkningerne til dette Lovforslag, „at da man maatte indrette Anstaltens Priser paa, at den fik større Udsigt til at vinde end til at tabe ved sin Virksomhed, var det nødvendigt at forhøje Tarifpriserne, saaledes som de fremgik af dette Materiale, med et Tillæg til Sikring mod tilfældige Tab!“ I det Hele taget maatte de Erfaringer, man havde gjort med den tidligere Enkelkasse, hvor Staten havde maattet træde ikke saa lidt til, opfordre til at være meget forsigtig og ikke sætte Tarifen lavere, end man antog, at man med fuld Sikkerhed kunde gjøre. Det er vistnok et Moment, som har hidraget væsentlig til, at andre Selskaber have vundet stor Indgang her i Landet, idet de paaberaabe sig, at de være billigere, og stillede i Udsigt en Bonusudbetaling, som der ikke var Tale om her ved Statsanstalten. Naar nu dette Lovforslag er fremkommet, og naar det udkommer som Lov, vil Forholdet ganske vist for saavidt blive forandret, som Folk saa ville tage den Eventualitet med i Beregningen og sige: Der er altsaa ved Statsanstalten Mulighed for at faae en behagelig Overraskelse — vist naar — i Form af en Bonusudbetaling. Men det er et Spørgsmaal, om man ikke lige saa godt burde gaa til at fastslaa dette som Princip; thi jeg tror, at det vil erkendes, at man egentlig kun derved kan komme til en virkelig reiskærdig Opgjørelse, idet man tilbagebetaler det for meget Betalte. Kun naar man ved selve det enkelte Forsikrings-Forholds Stiftelse har haft for Øie, at Forholdet kan stille sig saaledes, at der kan blive en utilbørlig

Jordel for Staten, vil man tillige kunne fastsætte, hvor meget der i saa Fald bør godtgøres ved de enkelte Forsikringer, og kun derved kan man naae til fuldstændig Retfærdighed. Selvfølgelig skulde der ikke gives noget bestemt Tilfagn eller Løfte; men det skulde fastsættes, at hvor Forholdet stiller sig saaledes, at der kan blive Bonusfordeling, vil der for den og den Forsikring blive det og det Forhold at iagttage. Jeg tror, det vilde have sin Betydning at komme til en saadan almindelig Bestemmelse. Da man en Gang har fastslaaet 5 Aar til Statusopgjørelse, saa ligger deri, at man dertil kunde knytte lignende Opgjørelser og Statusberegninger, ganske vist efter min Mening med al mulig Forsigtighed og Forbehold. Da det som sagt har vist sig, at de private Selskaber have faaet en ikke ringe Indgang netop efter Oprettelsen af Statsanstalten, saa bliver det vistnok ogsaa et Spørgsmaal, om man ikke handlede urigtigt, da man var saa ideel korrekt, om jeg saa maa sige, at opgive den, saavidt mig bekendt, tidligere fastslaaede Statskontrol med private Selskaber i den Formening, at naar Staten paatog sig at være Konkurrent, kunde den ikke tillige være Konkurrent for sine Konkurrenter. Det ser smukt og rigtigt ud; men jeg tror alligevel, at det er urigtigt i Principet. Hovedsagen er, at Staten skal varetage alle deres Interesser, som bringe Offre for at sikre sig selv paa deres gamle Dage eller deres Efterladte, og det er af største Betydning, at de ikke vildeledes til at indtræde i Selskaber, hvis Soliditet de mangle Forudtæninger til at bedømme, og som faktisk kunne være baserede paa fuldstændig forkerte Principper. Jeg fik for nogle Aar siden fra en Mand i Sylland tilsendt en Plan for et gjenfaldigt Forsikrings-selskab, som jagdes allerede at have vundet ikke ringe Tilslutning. Da han var blevet opfordret til at tage Del i dets Styrelse, men havde Mistanke om, at den Plan, som forelaa, var temmelig forkert, henvendte han sig til mig og bad om min Mening. Jeg paaviste ham strax, at Planen var saa vild som vel muligt, og at der ikke paa nogen Maade var Spor af Garanti for Interessenterne, og jeg henviste ham yderligere til en Kollega, Prof. Westergaard. Saaledes blev en Del af de værste Feil fjernede, men hvorvidt Selskabet derved iøvrigt er bragt i passende Skik, og hvilken Virksomhed det har udfoldet, er mig ganske ubekendt. Men at Sligt kan passere, og at det beror paa et rent Tilfælde, at enkelte Mænd have sølt sig foruroligede og have henvendt sig privat til Folk, som de tiltroede bedre Kendskab til denne Sag, og privat have faaet Vint,